

OPENBARE VERGADERING VAN 30 JANUARI 2019

Voorzitter: dhr. P.E.J. den Oudsten

Aanwezig: dhr. J. Been (GroenLinks), mw. G. Chakor (GroenLinks), mw. F.T. Folkerts (GroenLinks), dhr. M. van der Glas (GroenLinks), dhr. J. van Hoorn (GroenLinks), dhr. W.B. Leemhuis (GroenLinks), mw. C.T. Nieuwenhout (GroenLinks), dhr. N. Nieuwenhuijsen (GroenLinks), mw. A.M.M. Schoutens (GroenLinks), dhr. J. Sietsma (GroenLinks), mw. M. Wijnja (GroenLinks), mw. C.E. Bloemhoff (PvdA), dhr. T.J. Bushoff (PvdA), dhr. J.P. Loopstra (PvdA), dhr. H.E.H. van Niejenhuis (PvdA), mw. E.M. van der Weele (PvdA), dhr. D. Brandenburg (SP), dhr. J.P. Dijk (SP), dhr. B. de Greef (SP), dhr. W.H. Koks (SP), mw. L.L.B. Wobma (SP), dhr. B.N. Benjamins (D66), mw. K.W. van Doesen-Dijkstra (D66), dhr. J.S.R. Lo-A-Njoe (D66), mw. W. Paulusma (D66), dhr. T. Rustebiel (D66), mw. E. Akkerman (VVD), dhr. J. Boter (VVD) (*vanaf agendapunt 2a*), mw. I. Jacobs-Setz (VVD), mw. G. de Vries (VVD), dhr. T. Berends (ChristenUnie), dhr. G.B.H. Brandsema (ChristenUnie), mw. I.M. Jongman-Mollema (ChristenUnie), mw. T. Moorlag (ChristenUnie), dhr. W.I. Pechler (PvdD), mw. K. de Wrede (PvdD), dhr. T. van Zoelen (PvdD), dhr. M. Bolle (CDA), dhr. H.P. Ubbens (CDA), dhr. E.P. Bakker (100% Groningen), mw. M.E. Woldhuis (100% Groningen), dhr. A. Sijbolts (Stad en Ommeland), mw. M.J. Sloot (Stad en Ommeland), dhr. M.J.H. Duit (Student en Stad), dhr. A.J.M. van Kesteren (PVV)

Afwezig m.k.:

Griffier: dhr. A.G.M. Dashorst

Secretaris: mw. D. Starmans

Wethouders: dhr. M.T. Gijsbertsen (GroenLinks), dhr. R. van der Schaaf (PvdA), dhr. P.S. de Rook (D66), dhr. J.M. van Keulen (VVD)

1. Opening, mededelingen, vaststelling agenda en verslagen

1.a: Stadsdichter

De VOORZITTER: Geachte leden van de raad, aanwezigen op de publieke tribune, wij starten vandaag met Lilian Zielstra. Zij is de scheidend stadsdichter en heeft een fantastisch jaar gehad en wij hebben het fantastisch met de stadsdichter gehad. We geven haar graag de gelegenheid om, voordat wij de raadsvergadering officieel openen, hier nog twee gedichten voor te dragen. Ga je gang, Lilian.

LILIAN ZIELSTRA (stadsdichter): Zo, goedemiddag allemaal. Het stadsdichterschap heeft mij wederom erg trots gemaakt. Ik ben namelijk de eerste stadsdichter die voor deze nieuwe gemeente Groningen mag voordragen. Dat maakt mij natuurlijk erg blij. En het is ook nog net op het nippertje, want ik zwaai komende maandag af. Dus het is echt net op tijd.

Ik wilde beginnen met het gedicht dat gaat over de nieuwe indeling van de gemeente Groningen. Ik had daarin namelijk bedacht dat het mij mooi leek om Groningen als een huis te zien met drie woonkamers.

Over ruimte.

Je zit tussen vier muren die samen je kamer worden genoemd
en vraagt je af wat ruimte precies is.

Een vacuüm boven je hoofd,
het lege, waarin alleen sterren blijven drijven.

Je wilt alleen ergens blijven wonen waar je 's nachts de sterren kunt zien.

Ruimte is begrenzing,
een holte, omgeven door muren of hekken.

Een holte, waarin je jezelf bent en je schillen aflegt.
zo'n holte noem je 'thuis',

waar je vrij kunt ademhalen,
waar aan lucht nooit gebrek is,

waar je tussen bomen en stenen een huid kunt zoeken
die perfect bij je past.

Ja, zeg je,
ik kan alleen ergens wonen
waar ik 's nachts de sterren kan zien.

En het tweede, ik had een afscheidsgedicht geschreven, maar dat ga ik niet lezen. Ik heb namelijk ook een gedicht over de ringweg en ik las dat jullie daarover gaan vergaderen.

De VOORZITTER: Ik geef graag ruimte voor drie gedichten.

LILIAN ZIELSTRA (stadsdichter): Nou, kijk! De zuidelijke ringweg, daar gaan we het over hebben. Ringweg Blues. Dit is heel serieus, hè. Daar moet je niet om lachen.

Ringweg Blues

Het rijden over snelwegen is ook maar een ritueel,
een manier van mensen om hun huid af te leggen.
Ze staan in een rij en zijn boos om tijd die verloren gaat
in de auto worden ze steeds een nieuwe versie van zichzelf.
Een dj tettert door boxen en kondigt het journaal aan.
Ze staan kort naast elkaar, een paar laagjes blik ertussen,
hemelsbreed scheelt het niet zoveel. Het gaat om centimeters.
Of neem het verbouwen van wegen: Mensen herkennen zich in ongebruikt asfalt
en dat ontroert ze.
Op de weg worden verse strepen gelegd, een leidraad van waar straks te bewegen.
Ze zien nog niet hoe ze elkaar straks op een haar na missen.
Hoe ze op grijze banen
een nieuwe symboliek maken.

Mooi hè? Dank je wel.

(Applaus)

LILIAN ZIELSTRA (stadsdichter): Zo. En mijn afscheidsgedicht.

Ik behoor de stad toe.
Groningen wordt groter, deelt zichzelf steeds weer nieuw in.
Rangschikt ruimte en maakt huizen op braakliggend terrein.
Ik zag het Forum groeien,
winkels wisselen in de oude V&D.
Ik ken de kleine hoeken
met een dwaze held in de smalste uren.
Groeide sneller en onvolledig donker
en behoor de stad toe,
want ik vond op beide markten
in de cafés en de winkels
op de festivals
tussen bouwverkeer en fietsers
iets wat ik nu van mezelf noem.

Dank je wel.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dank je wel, Lilian. Het is altijd mooi met een beetje poëzie onze vergaderingen te beginnen. Daar worden ze in ieder geval al bij voorbaat minder saai van.

1.b: Vaststelling agenda

De VOORZITTER: Ik ga met u de vergadering openen. Wij stellen als eerste de agenda vast. Op de agenda zult u ook een verzoek tot interpellatie aantreffen. Ik stel u voor om daarin toe te stemmen. En er is een motie ‘Vreemd’ aangekondigd. De interpellatie zal onder agendapunt 3 worden behandeld en de motie ‘Vreemd’ helemaal aan het eind van de vergadering.

1.c: Vaststelling verslagen 19 december 2018 en 2 januari 2019

De VOORZITTER: Dan geef ik u nog in overweging om de verslagen van 19 december van de voormalige gemeente Groningen en van 2 januari, uw eigen raad, vast te stellen. Als u dat doet, dan is dat ook geregeld.

2. Benoemingen**2.a:** Installatie raadslid J. Boter

De VOORZITTER: En dan gaan wij over tot de installatie van het raadslid dat op 2 januari niet aanwezig was, de heer Boter. Zijn geloofsbrieven zijn reeds onderzocht, dus dat hoeven wij niet meer opnieuw te doen. Waar is de heer Boter?

Wij doen het als volgt. We weten hoe de procedure gaat, hè? Het is allemaal niet zo heel ingewikkeld. Wij komen daar samen wel uit. Ik lees de teksten voor en dan zegt u mij straks na: “Zo waarlijk helpe mij God almachtig” of: “Dat verklaar en beloof ik”. En ik verzoek u allen te gaan staan.

Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.

En dan zegt u mij na: : “Zo waarlijk helpe mij God almachtig” of: “Dat verklaar en beloof ik”.

De heer BOTER (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Hartelijk gefeliciteerd.

De heer BOTER (VVD): Bedankt.

(Applaus)

De VOORZITTER: Gaat u even hier zitten. Normaal gesproken leg ik altijd gelijk de vergadering even stil, want dan kunt u de heer Boter feliciteren. Maar we hebben nog een aantal andere beëdigingen te doen en ik stel u voor om dat in een keer af te wikkelen.

2.b: Beëdiging en benoeming commissieleden niet zijnde raadslid

De VOORZITTER: En die beëdigingen gaan over de benoemde commissieleden die wel commissielid zijn, maar geen raadslid. In de vorige raden hebben wij nooit een beëdiging toegepast. We vinden het gepast dat dit wel gebeurt, dus wij hebben dat punt eigenlijk even recht getrokken. Zo moet u dat zien.

Ik stel u voor dat wij dat als volgt doen. Het gaat om veel mensen. Ze zitten allemaal op de publieke tribune. Ik ga u niet allemaal een voor een naar voren roepen. Ik lees weer de teksten voor, dezelfde tekst die ik net heb voorgelezen. Dan vraag ik u om “Zo waarlijk helpe mij God almachtig” of: “Dat verklaar en beloof ik” te zeggen, op afroep van uw naam. Ik doe dat op alfabetische volgorde, dus dan kunt u een beetje inschatten wanneer u aan de beurt bent. Als uw naam met een A begint en ik ben al bij de B, en u bent nog niet genoemd, dan hoor ik dat graag even.

De heer DIJK (SP): Voorzitter!

De VOORZITTER: De tekst luidt als volgt: Ik zweer of verklaar ...

De heer DIJK (SP): Voorzitter!

De VOORZITTER: U hebt helemaal gelijk, mijnheer Dijk. We hadden afgesproken dat de heer Dijk nog een opmerking mocht maken.

De heer DIJK (SP): Nou voorzitter, de SP-fractie wil aangeven dat ze het niet eens is met de benoeming van deze commissieleden. Het zullen vast lieve mensen zijn. Wij kunnen veel begrip tonen voor kleinere fracties, die hier en daar een commissielid hebben, maar we zien ook dat het niet de democratische legitimiteit ten goede komt. Daarnaast zien we dat met de verbouwing van de raadzaal, het toenemen van het aantal raadsleden, hoogstwaarschijnlijk de toename van het aantal wethouders, de kosten ook omhoog gaan. Dertig commissieleden die nu benoemd worden, is een enorme toename ten opzichte van vorig jaar. Daar is onze fractie het niet mee eens. Het gaat ons niet om de personen, maar wel om de tendens van een grote toename aan niet gekozen vertegenwoordigers, die het woord voeren namens politieke partijen.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Wij hebben afgesproken dat de heer Dijk namens zijn fractie deze verklaring nu aflegt, omdat ze niet in verband kan worden afgelegd met de besluitvorming, want de raad besluit niet. Het is een beëdiging op basis van een reglement dat de raad eerder heeft vastgesteld.

Ik zweer of verklaar dat ik om tot commissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als commissielid naar eer en geweten zal vervullen.

En dan zegt u mij na: “Zo waarlijk helpe mij God almachtig” of: “Dat verklaar en beloof ik”.

De heer ARNOLD (ChristenUnie): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw BERENSCHOT (Student en Stad): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw BOOGAARD (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer BOSCH (Student en Stad): Dat verklaar en beloof ik.

De heer CLAASSEN (D66): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN DEELEN (Student en Stad): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw FRIJNS (Stad en Ommeland): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN DE GIESSEN (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer DE HAAN (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer HAAIMA (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De heer HEEMSTRA (ChristenUnie): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw HESSELS (VVD): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Mevrouw HILBERS (D66): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw HUININGA (D66): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw DE JONGE (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer KAERCHER (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER LAAN (Stad en Ommeland): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN DER MEIDE (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De heer MELLIES (100% Groningen): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw MENGER (100% Groningen): Dat verklaar en beloof ik.

De heer ONNES (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De heer RAM (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De heer SCHILDER (Student en Stad): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer SPOELSTRA (VVD): Dat verklaar en beloof ik.

De heer STAYEN (Stad en Ommeland): Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw UNEKEN (PVV): Dat verklaar en beloof ik.

De heer VENHUIZEN (D66): Dat verklaar en beloof ik.

De heer WOLTERS (Stad en Ommeland): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer WOLKE (Student en Stad): Dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: Ik feliciteer u allen hartelijk. U kunt weer gaan zitten. Maar u kunt ook besluiten om de mensen die zojuist beëdigd te zijn te feliciteren. Ik schors de vergadering voor 10 minuten.

(Schorsing 16.47 uur -16.55 uur)

2.c: Diverse benoemingen (raadsvoorstel 29 jan 2019, 12262-2019)

De VOORZITTER: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het raadsvoorstel Diverse benoemingen en ik stel het op prijs als u het voorstel er even bij pakt, want daar zitten nog een paar invuloefeningen in en die wil ik eigenlijk samen met u even doorlopen.

Te beginnen met het voorstel onder f, raadscommissie Werk en Inkomen. Daar wordt de heer Koks voor ingevuld.

Dan gaan we naar h. Daar staat bij Plaatsvervangend voorzitter raadscommissie Ruimte en Wonen de heer Sijbolts. Dat wordt de heer Boter. Dus niet de heer Sijbolts, maar wel de heer Boter.

Dan gaan we naar het voorstel onder n, de interne leden van de rekenkamercommissie. Dat gaat over mevrouw Sloot, de heer Benjamins, mevrouw De Vries en de heer Van der Glas.

Dan ziet u bij p nog een ... staan. "En". Dat kunt u schrappen, want wij hebben in het presidium afgesproken, dat wij nu een kandidaat minder benoemen dan is gevraagd en dat we daar nog op een later moment op terugkomen. Dus die benoeming komt nog later. Als u dit allemaal hebt genoteerd, dan hebt u het voorstel compleet.

En als ik goed ben geïnformeerd, dan is het niet nodig om over dit voorstel per kandidaat te stemmen, maar kunnen wij in een keer bij acclamatie dit voorstel conform verklaren. Akkoord? Ik dank u.

3. Rondvraag en interpellaties

3.a: Interpellatie Aanpak Ring Zuid

De VOORZITTER: Dan zijn we toe aan de interpellatie en ik geef het woord aan mevrouw De Wrede. En dit is haar maidenspeech.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel, voorzitter. Ja, we gaan het hebben over de ringweg en dat hebben we de afgelopen jaren al veel gedaan. De Partij voor de Dieren is fel tegenstander van het huidige ontwerp, maar daar gaan we het niet over hebben. Wij vinden dat we de inhoud van het advies Hertogh moeten inzien, maar daar gaan we het nu ook niet over hebben.

Waar het ons wel om gaat op dit moment, is dat belangrijke onderdelen van de infrastructuur van de stad gesloopt gaan worden op korte termijn, terwijl er ten tijde van het verlenen van de vergunningen voor de sloop, verwachtingen waren ten aanzien van hoe de verkeerssituatie nu zou zijn, wat de vorderingen waren van de ringweg, die niet hebben plaatsgevonden. De situatie is nu heel anders dan men destijds, ten tijde van het verlenen van de vergunningen, verwachtte. Het gaat dan bijvoorbeeld om de verbinding tussen de verbindingsweg Maaslaan-Julianaplein en de Helperzoomtunnel, die er nog helemaal niet inligt en waarvan we maar moeten afwachten wanneer dat gaat gebeuren. Hierdoor zal er, als we wel gaan slopen, heel veel extra verkeer door de zuidelijke wijken rijden en die zijn daar niet op berekend. Begin daarom niet met slopen voordat de verkeerssituatie in ieder geval zo is dat de verkeersstromen kunnen weggelaten worden zoals beoogd.

Er zijn meer redenen om de ringweg niet af te breken. Er is nog geen definitief ontwerp, ook al wordt de ringweg in delen ontworpen en gebouwd. Maar de voornoemde gegronde reden van de verkeersonveilige situaties, samen met de mist die voortdurend om de informatievoorziening van het project heen hangt, samen met het feit dat er al zoveel mis is gegaan dat we vrezen dat het project nooit wordt gerealiseerd, samen met het feit dat er al heel veel wijzigingen zijn aangebracht in het oorspronkelijke eisenpakket, zoals de zomerstremming en het in twee delen bouwen van de tunnels, leiden ertoe dat wij nu aan het college, in het kader van de veiligheid van onze inwoners, vragen om geen onomkeerbare sloopwerkzaamheden uit te laten voeren, zoals de oprit Hereweg-ringweg bij DUO en het afbreken van het spoorviaduct. Onderneem daartoe alstublieft de benodigde acties. Dank u wel.

(Applaus)

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Koks. Geen maidenspeech.

De heer KOKS (SP): Nou ja voorzitter, ik weet niet precies wat u onder maidenspeech verstaat, maar voor deze raad is het een maidenspeech! Dus in die zin ...

Goed voorzitter. De SP-fractie heeft indertijd voor de vernieuwing van de zuidelijke ringweg gestemd. Wij waren en zijn van mening dat deze omvorming de best haalbare mogelijkheid is voor de stad. Ook is ons er alles aan gelegen om verdere vertraging in de uitvoering te voorkomen, om de overlast te beperken en de aanliggende wijken snel te laten genieten van het wegvallen van de betonnen muur, die de zuidelijke wijken scheidt van de rest van de stad. Vanaf het afgelopen voorjaar heeft de SP-fractie niet onder stoelen of banken gestoken dat ons vertrouwen in een goede en tijdige afloop van het project aan het verdwijnen is. Het rijtje tegenvallers, te beginnen met het wegzakken van de Helperzoomtunnel, ga ik niet herhalen. Gebrekkige informatie, het ontbreken van een totaalplanning en de geheimzinnigheid rond de relatietherapie in de commissie Hertogh degradeert deze raad tot toeschouwer. En dat terwijl er grote belangen van de gemeente aan de orde zijn.

Tegen deze achtergrond hebben wij samen met de Partij voor de Dieren dit debat aangevraagd. De commissie Hertogh

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja dank u wel, voorzitter. De afgevaardigde van de SP zegt hier: "De raad wordt gedegradeerd tot een toeschouwer". Dan vraag ik mij af: wat heeft de SP allemaal gedaan, de afgelopen vijf jaar, om niet als toeschouwer gedefinieerd te worden?

De heer KOKS (SP): Nou, daar kan ik u wel een overzichtje van geven. Ik kan een beginnetje daarin maken. Als u een uitputtend overzicht wilt, dan wil ik u dat wel een keer apart mailen.

Wij hebben ons van meet af aan verdiept in de plannen zoals die voorliggen. We hebben uiterst constructief meegediscussieerd en we hebben het afgelopen jaar keer op keer gevraagd om helderheid over de oorzaken van de vertragingen, van het niet kunnen plaatsnemen van de Helperzoomtunnel. Allerlei acties hebben wij het afgelopen jaar ondernomen om onze rol als toeschouwer meer te laten zijn dan die van toeschouwer. Ik ga verder.

De commissie Hertogh heeft tot taak de samenwerking tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer te verbeteren. Over de collegebrief over die tussenstand van de commissie Hertogh, hebben we het de

volgende keer in de commissie. Naar verluidt worden stappen gezet in het verbeteren van de samenwerking. Het is mooi dat deze relatietherapie vruchten begint af te werpen, maar voorzitter, we zijn benieuwd of het ook nog zo gezellig blijft als op een bepaald moment wordt bepaald welke schade drie jaar vertraging gaat opleveren en de boetebepaling voor de aannemer, die kan oplopen tot 10% van de aanneemsom, van kracht wordt.

Ondertussen wordt de samenwerking getest bij de tweede poging de Helperzoomtunnel onder het spoor te schuiven. De hoop is dat deze tunnel voor de zomer aangebracht kan worden, maar de noodzakelijke toestemming van ProRail en NS ontbreekt nog. Het uitvoeren van onomkeerbare acties, zoals de sloop van het viaduct uitvoeren zonder dat duidelijk is of die samenwerking nou daadwerkelijk constructief is geworden, vindt onze SP-fractie onverantwoord.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank, voorzitter. Ja, “onverantwoord”, hoor ik de heer Koks zeggen, dat er nu al wordt gesloopt, zonder dat duidelijk is hoe het verder gaat. Maar dan zou ik graag van de heer Koks horen hoe hij aankijkt tegen de mogelijke financiële gevolgen en ook de gevolgen van het nu uitstellen van werkzaamheden die al zijn vergund.

De heer KOKS (SP): Ja, daar kom ik zo meteen op terug. Kijk, waar het ons om gaat, is dat onvoldoende helder is of die samenwerking nou constructief is of niet. Daar willen wij de resultaten van zien, want zonder fatsoenlijke samenwerking geen fatsoenlijke ring.

De VOORZITTER: De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank, voorzitter. Maar in de tussenstand die we hebben gekregen staat dat er een constructieve samenwerking is en dat wij in het eerste kwartaal daarvan een definitief rapport krijgen. Voor u is het niet duidelijk, maar dat is toch wat in die brief staat?

De heer KOKS (SP): Precies.

De heer UBBENS (CDA): Dus waarom gelooft u dat niet?

De heer KOKS (SP): Oké, daar gaan we het volgende week nog verder over hebben in de commissie. We hebben halverwege december een half A4'tje gekregen, nou vooruit een heel A4'tje, over wat de essentie is van wat die commissie Hertogh ontdekt heeft. Dat was in september ook al ontdekt. In een projectbureau hebben we al geweten waar die samenwerkingsknelpunten in zaten. Wat is er in de tussentijd gebeurd? Daarvan hebben wij geen enkel inzicht, want de rapportage van de commissie Hertogh wordt niet ter beschikking gesteld aan de raad.

De VOORZITTER: Laatste opmerking, mijnheer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank, voorzitter. Dat is niet correct, denk ik. Volgens mij is er gezegd dat wij het definitieve rapport ter beschikking krijgen, maar dat wij het nu met de tussenrapportage moeten doen. Dus dat is niet correct, wat u zegt.

De heer KOKS (SP): Ja, die tussenrapportage is ons veel te summier. Wij willen hard krijgen hoe die samenwerking ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt, dat wordt ons uit die tussenrapportage van half december van geen kanten helder, voordat die verder gaande maatregelen getroffen worden.

Ik ga verder. Voorzitter, het afsluiten van de oprit van de Kempkensberg is onderdeel van het trajectbesluit. Door de vertraging komt het alternatief om op de zuidelijke ring te komen, pas tijden later beschikbaar. De 6000 auto's die nu dagelijks gebruikmaken van die oprit, zullen jarenlang hun weg moeten zien te vinden door de stad. Vooral in de spits kan het dringen worden in straten als de Stationsweg, de Parklaan en de Griffeweg. Bewoners van de Herewegbuurt klagen nu al over sluisverkeer.

De SP-fractie vindt dat eerste uitkomsten van de commissie Hertogh, de ervaringen bij de Helperzoomtunnel en de schadeafhandeling hier in de raad beoordeeld moeten worden. Dan kan ook een antwoord gegeven worden op de vraag of de raad voldoende vertrouwen heeft om akkoord te kunnen gaan met het plegen van onomkeerbare acties aan de ring zuid. En ondertussen kan de oprit gewoon openblijven. Samen met de Partij voor de Dieren en Stad en Ommeland dienen we dan ook een motie in.

Betekent dit vertraging in de aanleg? Van geen kanten. Er zijn zat klussen te klaren waar onze gemeente belang bij heeft en die zonder risico gerealiseerd kunnen worden door de huidige of toekomstige aannemers. De herinrichting van de Vondellaan, de aanleg van op- en afritten bij het Europapark, het leggen van dubbel geïsoleerd zoab tussen Hoogkerk en de ringweg. Werk zat, lijkt ons.

De VOORZITTER: De heer Ubbens nog even.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank u, voorzitter. De heer Koks geeft aan dat er geen vertraging zal optreden, want de aannemer kan andere werkzaamheden uit gaan voeren. Maar feitelijk geeft de raad, als deze motie wordt aangenomen, aan dat de gemeente tegen de aannemer moet zeggen: u mag deze of deze werkzaamheden niet uit gaan voeren. Gisteren heeft de wethouder ons uitgelegd dat dit uiteindelijk contractbreuk tot gevolg heeft en dat dit wel degelijk financiële gevolgen heeft. Daar gaat u helemaal niet op in. Daar gaat u overheen.

De heer KOKS (SP): Nou, het is dat u mij deze vraag stelt, dus dan geef ik daar graag antwoord op. Wat dat betreft ga ik nergens overheen. Kijk, de planning van de werkzaamheden wordt in overleg tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer vastgesteld. De totaalplanning voor de zuidelijke-ringaanpak ontbreekt nog steeds. Het zijn nog steeds allemaal losse elementen, om het even oneerbiedig te zeggen, die aan elkaar geplakt worden. Wij willen die totaalplanning. Die geeft dus de mogelijkheid dat de opdrachtgever invloed heeft op de planning en daar willen wij de opdrachtgever graag aan herinneren.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Ik vraag mij af waarom de heer Koks hier in de voorgaande jaren niet voor heeft gepleit. Het komt nu een beetje over alsof hij voor het eerst deze problematiek ziet. Het komt een beetje ongeloofwaardig over, moet ik zeggen. Wat vindt u daar zelf van?

De VOORZITTER: Nog een verlate interruptie, mijnheer Koks.

De heer KOKS (SP): Nou, ik begrijp heel goed dat de PVV de afgelopen vijf jaar niet in de gemeenteraad heeft gezeten en dus ook niet zo goed in de peiling kan hebben welke acties wij hebben ondernomen om de zuidelijke ring ten goede te keren. Ik zou zeggen, mijnheer Van Kesteren, leest u de verslagen nog eens na. Daarin kunt u zien hoe onze opstelling is geweest.

Motie 1: Geen onomkeerbare acties in de zuidelijke ring (SP, PvdD, Stad en Ommeland)

De raad van gemeente Groningen in vergadering bijeen op 29 januari 2019, besprekende vragen van Partij voor de Dieren en SP in het interpellatiedebat over de zuidelijke ringweg,

constaterende dat:

- de combinatie Herepoort, opdrachtnemer in de omvorming van de zuidelijke ringweg, op korte termijn van plan is een deel van het viaduct bij de Esperantolaan te slopen en de oprit van de Hereweg naar de zuidelijke ring definitief te sluiten;
- de commissie Hertogh is ingesteld om de samenwerking tussen het projectbureau Aanpak Ring Zuid (opdrachtgever) en de combinatie Herepoort (aannemer) te verbeteren;
- de uitkomsten van deze commissie pas per 1 april beschikbaar worden gesteld aan de raad;
- de commissie de plaatsing van de Helperzoomtunnel wil gebruiken om de samenwerking in de praktijk te toetsen;

overwegende dat:

- onder andere slechte samenwerking ervoor gezorgd heeft dat de aanleg met twee tot drie jaar vertraagd wordt;
- nog geen schadecompensatie voor de opdrachtgever bekend is die mogelijk de samenwerking (wederom) onder druk zet;
- de Helperzoomtunnel gepland staat voor de zomer, maar er nog geen toestemming is van NS/ProRail en daarmee de test op de kwaliteit van de samenwerking op een onzeker moment plaats vindt;
- de sloop van het viaduct het nog lastiger maakt om onverhoopt de samenwerking met de aannemer te beëindigen, waardoor de opdrachtgever steeds verder in een fuik terecht komt;

- de sluiting van de oprit tot effect heeft dat dagelijks met name tijdens spitsmomenten ca. 6.000 automobilisten op alternatieve wijze de zuidelijke ringweg moeten bereiken, met grote kans op verkeersoverlast over een lange periode in woonwijken;
- er werkzaamheden zijn uit te voeren die van waarde zijn voor de gemeente zoals het herinrichten van de Vondellaan, stil asfalt leggen tussen Hoogkerk en de westelijke ringweg, op- en afritten bij de Europaweg plaatsen zodat er geen verdere vertraging op hoeft te treden;

verzoekt het college:

- zorg te dragen voor het niet uitvoeren van verdere onomkeerbare acties, zoals de sloop van het viaduct en de afsluiting van de oprit totdat helder is dat de kwaliteit van samenwerking tussen het projectbureau en de aannemerscombinatie garant staat voor een succesvolle uitvoering van de aanpak van de zuidelijke ringweg en de raad zich daarover een oordeel heeft kunnen vormen;
- de raad te informeren van de uitkomsten van het bovenstaande;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: Ik ga even door, want de woordvoering is afgerond en u hebt straks ook nog uw eigen woordvoering. Als u dat wilt, dan kunt u kwijt wat u kwijt wilt.

Wie mag ik het woord geven? De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja dank u wel, voorzitter. Mijn fractie deelt de geuite zorgen van de aanvragers van het interpellatiedebat. We hebben in het verleden ook niet onder stoelen of banken gestoken dat wij zijn gaan twifelen aan de professionaliteit van de bouwer. Voor onze fractie staan de bereikbaarheid van de stad, de leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de betreffende wijken tijdens de ombouw en na de ombouw van de zuidelijke ringweg voorop. De aanvragers leggen wat ons betreft een logisch verband tussen het verwijderen van de oprit Kempkensberg en het niet gereed zijn van de Helperzoomtunnel. Dat verband zien wij ook.

Door het optreden van de vertraging van de ombouw, is de planning van de Combinatie Herepoort op de schop gegaan. Het lijkt erop dat er hierdoor geen evenwichtige afweging meer wordt gemaakt ten aanzien van de bereikbaarheid en de verkeersveiligheid van de diverse wijken. De Helperzoomtunnel zou weliswaar niet als omleidingsroute gaan gelden, maar was wel een logische route voor het verkeer van bijvoorbeeld de inwoners van de wijk Helpman. De omleidingen zoals die nu zijn aangekondigd, leggen de druk nu dus neer op andere plekken en, wat ik al eerder zei: wij hebben zorgen over de verkeersveiligheid en de verkeersintensiteit in die wijken. Dat is de reden waarom wij dan ook de motie van SP en Partij voor de Dieren steunen.

Mocht die motie het onverhoopt niet halen, dan willen wij graag een toezegging van het college dat wanneer de oprit Kempkensberg verdwijnt, er meer verkeersregelaars worden ingezet, zeker bij de Esperanto spoorwegovergang, waar het in de spits nu al uiterst onveilig is.

Een klein schot voor de boeg op het debat van volgende week over het rapport Hertogh, de heer Koks refereerde daar ook al aan: het is helaas zijn Statenfractie, tenslotte is de SP onderdeel van het college van Gedeputeerde Staten, niet gelukt om dat rapport openbaar te krijgen. Wat ons betreft zou dat rapport ook openbaar moeten worden, want het gaat tenslotte om een weg in onze voortuin. Dank u wel.

De VOORZITTER: Ik kijk even rond. De heer van Niejenhuis. Een maidenspeech.

De heer VAN NIEJENHUIS (PvdA): Ja, wij willen graag als PvdA-fractie een wat ander geluid laten horen dan de SP, in dit geval. Voorzitter, de zuidelijke ringweg wordt aangelegd, zoals we weten. Die vertraging die er is, is heel vervelend en dat merken heel veel mensen dagelijks. Onze mening is dat die situatie niet langer moeten duren dan nodig is. Dat moet zo snel mogelijk worden opgelost.

Een van die redenen, en dat noemde de heer Koks net ook al, is de verslechterde verhouding tussen opdrachtgever, in dit geval Provincie, gemeente, Rijkswaterstaat en de opdrachtnemer, de aannemer. De commissie Hertogh is ingesteld om daarnaar te kijken. Die heeft niet de opdracht gekregen om een herbeschouwing te maken van het project op nut en noodzaak, financieel-technisch of anderszins. Daarom noemen wij ook, net als de SP, de commissie Hertogh meer relatietherapie. Dat grapje hadden we gisteravond al even gemaakt en ik hoopte dat ik de eerste was die het hier kon maken, maar dat is helaas niet zo.

De commissie Hertogh is wel gevraagd om te inventariseren welke problemen er spelen en om daar oplossingen voor aan te dragen. De relatie die door de indieners van het interpellatiedebat wordt gelegd tussen het rapport en de werkzaamheden zien wij niet zozeer en dat zal ik even toelichten. Voor de geheimhouding die gelegd is op het rapport, zullen Gedeputeerde Staten goede redenen hebben gehad,

verwachten wij. Op het moment dat het rapport wel verschijnt, zullen wij daar heel kritisch naar kijken, zowel op inhoud als naar de motivering waarom dat rapport geheim is geweest. Dus dat neemt niet weg dat wij er ook kritisch op zullen zijn, maar voor nu gaan we ervan uit dat daar goede redenen voor zijn.

Dat de uitvoering ondertussen doorgaat van de sloop van het viaduct en ook het sluiten van de op- en afrit, zegt ons dat er geen twijfels zijn bij de opdrachtgever over de voltooiing van het project. Die werkzaamheden kunnen gewoon doorgaan. Dat zullen werkzaamheden zijn waar wij geen spijt van krijgen. En omdat die werkzaamheden doorgaan, kan ook de ring gewoon snel worden afgemaakt en dat vinden wij als PvdA heel belangrijk.

Voorzitter, de PvdA is ook altijd heel duidelijk geweest over het belang van verkeersveiligheid. Wij hechten ook zeer aan de betrokkenheid van Stadgers bij de ombouw van de zuidelijke ring en de gevolgen van de aanleg van de nieuwe ring voor de aanpalende stadswijken. Daarom vragen wij daar ook aandacht voor. Dus mochten de keuzes die nu in de uitvoering worden gemaakt, en dan doel ik specifiek op het sluiten van de oprit en de afrit aan de Kempkensberg, leiden tot grote verkeersdrukte of verkeersonveilige situaties, dan zullen wij als PvdA-fractie op dat moment ook zeker het college daarop aanspreken. Op dit moment heb ik ook al wel vast drie vragen aan het college. Die zijn: wordt de nieuwe situatie, die sloop van viaduct en sluiten van de op- en afrit, gemonitord op drukte en verkeersveiligheid? Hoe krijgen de signalen van gebruikers en met name van de omwonenden daarin een plek? En tot slot: wat gaat er vervolgens mee gebeuren? Krijgen die dan ook echt een plek in het verbeteren van de situatie? Dank u wel.

(Applaus)

De VOORZITTER: Wie mag ik het woord geven? De heer Leemhuis.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Wij spreken vandaag niet over het werk van de commissie Hertogh en de voortgang van het project, want daar spreken we volgende week over in de vergadering. Dat staat op de agenda voor de commissie. Maar een belangrijke conclusie van de commissie Hertogh is dat doorgaan met het project zonder wijzigingen van het contract uitgangspunt is voor een zevental aanbevelingen. En het is nu zaak dat de uitvoerende partijen het contract onverkort uitvoeren en daar horen we, zoals gezegd, eind maart meer over.

Voor mijn fractie was en is het in het project bijvoorbeeld van groot belang dat het Zuiderplantsoen wordt gerealiseerd, de groene uitvoering van het Julianaplein, de boomcompensatie, de Esperantofietstunnel en de verbinding met de Papiermolen. Maar, zoals gezegd, wat mijn fractie betreft en ook wat de commissie Hertogh zegt, is het uitgangspunt: contract is contract. Maar dat betekent ook wat anders; namelijk dat als het contract centraal blijft staan, de toegekende gunningen ook geldig zijn, alleen al uit het oogpunt van behoorlijk bestuur, maar ook van de voortgang van het project, waarvan mijn fractie van mening is dat het in ieders belang is.

De indienende fracties stellen echter een aantal vragen over de gevolgen van de voorgenomen afsluitingen. Die vragen zijn begrijpelijk en terecht, wat mijn fractie betreft.

De VOORZITTER: Ik ga u even onderbreken. Mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel, voorzitter. De heer Leemhuis heeft het over "contract is contract", maar dat contract is niet zo in beton gegoten. Dat is namelijk wel gebleken toen er sprake zou zijn van een zomerstremming. Die ging uiteindelijk niet door, maar verbrak wel het contract. Net zoals het feit dat de tunnelbak nu in verschillende delen wordt gebouwd. Dus ook voor het naar voren halen van bepaalde werkzaamheden en het uitstellen van de sloop kan er best een wijziging in het contract worden gemaakt. Bent u dat met mij eens? En bent u het ook met mij eens dat, als we het hebben over behoorlijk bestuur, een verkeersveilige situatie voor onze inwoners van groter belang is dan het intrekken van vergunningen?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Volgens mij zijn dat twee vragen. Over het laatste zou mijn woordvoering nu komen, dus dat krijgt u zo van mij. Over het eerste: volgens mij zeg ik inderdaad iets anders. Wij zeggen: uitgangspunt blijft het contract, namelijk dat wat de bouwers hebben toegezegd te bouwen voor een bepaalde prijs. En we horen dan eind maart wat er uitkomt, wat de commissie Hertogh op dat vlak voor plannen heeft gemaakt. Dus dat wachten we af. En ik denk dat het toch goed is dat we blijven constateren dat dit het uitgangspunt is en dat de commissie Hertogh dat ook doet.

Ik ging net beginnen over de vragen die de indienende fracties stelden. Die vragen noemde ik begrijpelijk, want het is inderdaad van belang of de verkeersveiligheid, met name als gevolg van de afsluiting van de

op- en afritten van de Kempkensberg gewaarborgd blijft, zowel de verkeersafwikkeling als die verkeersveiligheid. Wat is de inschatting van het college? Komt dat goed? Zijn er voldoende maatregelen genomen? Kan er tijdig bijgestuurd worden?

De VOORZITTER: Ik ga u weer even onderbreken voor de heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ja, u hebt gelukkig geen maidenspeech, want deze vraag had ik eigenlijk al aan de vorige spreker willen stellen.

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Dat klopt, ik doe het al een tijdje.

De heer KOKS (SP): Ja, dat is mij weleens opgevallen, ja. Even voortbordurend op wat mevrouw De Wrede zonet aan u vroeg: u bent het vast met mij eens dat vertrouwen in de samenwerking tussen opdrachtgever en opdrachtnemer cruciaal is voor het uitvoeren van de werkzaamheden rond de zuidelijke ringweg. Wij hebben dus gehoord via de commissie Hertogh dat dit het zwaarste punt van aandacht is. Waar haalt u het vertrouwen vandaan dat dit vertrouwen voldoende is vormgegeven, zodat dat soort onomkeerbare klussen goed kan worden uitgevoerd? Waar haalt u het vertrouwen vandaan dat het goed komt?

De heer LEEMHUIS (GroenLinks): Ja, we gaan nu natuurlijk toch een beetje het debat van volgende week doen. Ik kan er best iets over zeggen, namelijk: dat vertrouwen haal ik uit het feit dat wij daarover geïnformeerd zijn. Dat de bouwers en het projectbureau zeggen dat ervan uit wordt gegaan dat het project zonder wijzigingen van het contract het uitgangspunt is en dat ze daar zeven aanbevelingen bij hebben. Heb ik het totale vertrouwen? Nee. Dat kan ook niemand hebben, want we zullen het pas aan het eind van dit kwartaal precies te horen krijgen. Maar in de tussentijd is het ook wel slim om ervoor te zorgen dat het project door kan gaan, zodat we niet nog langer in problemen komen te zitten. Dus ik ging wat vragen stellen aan het college. Zijn er voldoende maatregelen genomen of kan tijdig bijgestuurd worden, met name als het gaat om verkeersveiligheid in die verkeersafwikkeling, bijvoorbeeld met verkeersregelaars, zoals Stad en Ommeland suggereerde? Of in het kader van Groningen Bereikbaar: zijn er maatregelen genomen of kunnen er nog meer genomen worden? En zijn er andere maatregelen voorzien? Wat dat betreft sluit ik mij tot slot aan bij de vragen die daarover ook al door de PvdA-fractie zijn gesteld. Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel. Gaat uw gang. De heer Ubbens.

De heer UBBENS (CDA): Ja dank u, voorzitter. Voor onze fractie is het belangrijk dat de ringweg nu zo snel mogelijk wordt aangelegd. De commissie Hertogh heeft in december een tussenrapportage gemaakt met aanbevelingen. Daarmee zijn aannemer en projectbureau nu aan de slag gegaan. Men gaat die aanbevelingen uitwerken. Eind van dit kwartaal komt er een definitief rapport. Ik ga er gewoon van uit dat wij dit definitieve rapport dan krijgen.

Voor ons is het nu juist van belang dat het positief is dat we ondertussen gewoon doorgaan met de werkzaamheden, dat er misschien komende zomer alsnog met de verdiepte ligging begonnen kan worden. Alles moet nu in het werk worden gesteld om het project weer vlot te trekken. De indieners van de motie suggereerden dat we tijdelijk met een aantal grote werkzaamheden kunnen stoppen en dat er dan wel andere werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden, op andere delen van het traject. Maar ik zou toch nog een keer van de wethouder willen horen welke mogelijke consequentie dat heeft en of je zomaar het contract kunt openbreken, zoals ook wel is gesuggereerd.

De VOORZITTER: Mevrouw Jacobs.

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Dank u wel, voorzitter. De VVD is voorstander van de ringweg zuid. Zoals al gememoreerd, loopt het verkeer vast en wat ons betreft is voortgang van dit project ook van groot belang.

Ik kan mij voor een groot deel aansluiten bij datgene wat de Partij van de Arbeid en het CDA hebben gezegd. Wij maken ons wel zorgen, naast de verkeersveiligheid, over de bereikbaarheid en dan in het bijzonder de bereikbaarheid van het deel Helpman. En wij vragen ons af of er ook mogelijkheden zijn om extra maatregelen te nemen en of het college ook goed wil monitoren en eventueel in overweging wil nemen met Groningen Bereikbaar om, indien dat nodig is, extra maatregelen te nemen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Jongman.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dank u wel, voorzitter. Ja, Aanpak Ring Zuid is een project van inmiddels lange adem en wat de ChristenUnie betreft tornen we niet aan de uitgangspunten van een betere bereikbaarheid en leefbaarheid en veiligheid van dit project, zoals oorspronkelijk omschreven is.

Je kunt het project nu op twee manieren bekijken. Heel negatief: het is niks en het wordt niets en het gaat allemaal fout. Je kunt ook zeggen: we willen een weg met die uitgangspunten die ik net benoemde. En dan zou je de vraag heel anders kunnen stellen.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Ik weet niet of u die eerste kwalificatie over “het wordt niks en het zal niks worden en het gaat helemaal fout” uit mijn woorden hebt gehaald, maar daar neem ik afstand van. Dat is absoluut niet de situatie. Onze fractie wil voldoende vertrouwen kunnen hebben in een goede afloop van het project en stelt nogmaals vast dat we indertijd hebben gekozen voor deze zuidelijke ring en daar houden we nog steeds aan vast.

Mevrouw JONGMAN (ChristenUnie): Dan ga ik graag met u voor die goede afloop. En ‘het is niks en het wordt niks’, die zweem ligt er natuurlijk wel wat overheen, ook over dit debat. Je kunt de vraag namelijk op twee manieren stellen en ik wou hem iets positiever stellen dan door u en wellicht ook door uw collega van de Partij voor de Dieren gedaan is. Kan de wethouder aangeven dat de werkzaamheden die nu uitgevoerd gaan worden passen in de lijn van het oorspronkelijke uitgangspunt? Dat wil zeggen: helpen ze om die weg aan te gaan leggen, de goede afloop waar de heer Koks het over heeft? En kunt u ook voldoende waarborgen bieden voor de verkeersveiligheid? Want dat vind ik een terechte vraag om in deze context te stellen. En daar wou ik het bij laten. Dank u.

De VOORZITTER: Anderen nog? Het woord is aan het college.

Wethouder DE ROOK: Ja voorzitter, dank u wel. Een beetje ongemakkelijk, ik zit tegen mensen hun rug aan te praten. Is het handig als ik daar even ga staan? Of gaat dit goed? Dan gaan we gewoon door, geen probleem. Zo is het ook opgelost. Dank voor de flexibiliteit.

De zuidelijke ringweg. Niet de eerste keer dat we daar in deze zaal over praten en wat ik namens het college merk in de inbreng van de aanvragers van dit interpellatiedebat en ook in de woordvoering van de andere fracties, en dat is denk ik ook heel begrijpelijk vanuit de situatie waar het project Aanpak Ring Zuid in zit, is ongemak. Gewoon ongemak over dat een aantal dingen nog onduidelijk is en dat ondertussen wel gewoon buiten de deur dingen blijven gebeuren. Dus ik kan mij ook ontzettend goed voorstellen dat dit vragen oproept en ik denk ook dat het kan helpen, voor de raad, maar ook voor de buitenwereld, dat we daar vandaag even bijilstaan en dat ik ook de gelegenheid heb om wat dingen te zeggen over de manier waarop daarover wordt nagedacht.

Ik denk dat ik het beste gewoon in kan gaan op de vragen van de indienende fracties. Daarvoor heb ik het wel nodig om in ieder geval iets te zeggen over de opdracht van de commissie Hertogh, waarbij we, de heer Koks zei het ook al, volgende week nog wat uitgebreider spreken over de status van het rapport, over de redenen waarom het op dit moment nog niet openbaar beschikbaar is. Dus daar hebben we het volgende week over. Maar de opdracht van de commissie Hertogh, en dat is denk ik goed om te benadrukken, is niet om te beoordelen of het project zuidelijke ringweg wel verder zou moeten gaan. En de opdracht van de commissie Hertogh is ook niet om te beoordelen of het plan van de zuidelijke ringweg technisch wel haalbaar zou zijn. Dat is niet hun opdracht. Hun opdracht was om de belemmeringen die er nu zijn om tot een optimale vorm van samenwerking te komen, te identificeren en daar oplossingen voor aan te dragen. Dus even iets populairder gezegd: de commissie adviseert niet óf de zuidelijke ringweg moet doorgaan, maar doet vooral aanbevelingen hóe de zuidelijke ringweg het beste zou kunnen doorgaan.

De VOORZITTER: De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Maar voorzitter, is de wethouder het met mij eens dat die commissie Hertogh een vinger op een paar zere plekken heeft gelegd, maar nog geen antwoord heeft gevonden om die zere plekken op te lossen? En dat de Helperzoomtunnel als pilot gebruikt zou worden om die verbeterde samenwerking te realiseren? Met andere woorden: er is nog geen sprake van verbeterde samenwerking, want dat moet nog uitgetest worden. En dat is in de commissie tot 1 april aan de orde.

Wethouder DE ROOK: Nee voorzitter, daarom zou mijn volgende zin zijn dat, ondanks dat dit niet tot de opdracht behoorde, de commissie Hertogh wel heeft gezegd dat zij merkt, op basis van de gesprekken die ze gevoerd heeft, dat er voldoende basis voor vertrouwen is om samen verder te gaan. En het is ook, weliswaar in hoofdlijnen, in december door zowel CAP als door Aanpak Ring Zuid onderschreven dat dit vertrouwen er is en ook blijft. Waar wel een verschil zit, is denk ik tussen de grote werkzaamheden die moeten plaatsvinden en de voorbereidende werkzaamheden, waar we het hier vandaag over hebben. Het is een heel groot project, dus het is allemaal een beetje relatief, maar als ze het hebben over grote werkzaamheden, gaat het bijvoorbeeld over het inleggen van de verdiepte ligging. Ik denk dat het volstrekt normaal is dat we ervoor kiezen om te wachten totdat de commissie Hertogh met haar advies is gekomen voor wij bijvoorbeeld toestemming gaan geven voor het aanleggen van de verdiepte ligging.

De VOORZITTER: De heer

Wethouder DE ROOK: De werkzaamheden waar we het vandaag over hebben, zijn relatief kleine werkzaamheden die voorbereidend zijn en voorzitter, voordat we naar de interruptie gaan, laatste zin: we hebben hier ook aangegeven dat, terwijl het advies nog besproken wordt, wij door zullen gaan met werkzaamheden die al zijn vergund of die vergund kunnen worden.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren!

Wethouder DE ROOK: Daar vallen deze werkzaamheden ook onder.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Het gaat erover dat de wethouder zegt: het gaat om het h oe. Dat is aan de orde. Maar vindt de wethouder dan ook niet dat het heel legitiem is dat ook over het hoe, het hoogste orgaan, de gemeenteraad, zich even buigt? Vindt u dat geen logische volgorde? Want nu jakkert men door, terwijl de raad maar moet accepteren hoe het verder gaat.

Wethouder DE ROOK: Nou ja, als de heer Van Kesteren vraagt: is het niet goed dat de gemeenteraad zich daar ook over buigt, dan zijn we daar volgens mij op dit moment mee bezig. En ik heb al gezegd dat ik dat begrijp. En ik probeer ook op de vragen, die denk ik heel legitiem gesteld zijn, een goed antwoord te geven. Dus in algemene zin heb ik iets gezegd over de commissie Hertogh en daarmee ook een antwoord op de eerste vraag.

Het is denk ik onverstandig om te wachten totdat die definitief klaar is, want er is vertrouwen, dat heeft de commissie Hertogh ook gezegd. En de commissie Hertogh beoordeelt niet of er wel moet worden doorgegaan. Dus hoe moet u de werkzaamheden die nu voorliggen dan zien? Men is druk bezig om aan de slag te gaan met de verdiepte ligging. Dat was eerst gepland, dat hebt u allemaal meegemaakt, ten tijde van de zomerstremming vorig jaar. Daar maakten deze werkzaamheden ook deel van uit, voor alle duidelijkheid. Dus de verkeerssituatie is al eerder een keer helemaal beoordeeld. Maar dit zijn dus voorbereidende werkzaamheden, waarbij wij alleen, omdat ze juist onderdeel zijn van het contract, alleen maar met heel zwaarwegende redenen kunnen zeggen dat wij niet willen dat ze doorgaan. En dan kom ik op de vraag van de heer Ubbens. Als wij nu zouden zeggen: nou, wij vinden het verstandiger om toch maar even een paar maanden te wachten, want dan hebben we wat meer duidelijkheid, dan betekent dat ook dat, als wij dat als opdrachtgever op die manier doen, alle gevolgen van die beslissing ook voor rekening van opdrachtgever zullen komen. En dat betekent dus dat wij dan staan voor de verdragingschade die er dan optreedt en ook voor alle gevolgschade die daarop volgt. En dat betekent dat wij het risico lopen dat de opdrachtnemer al die schade in rekening zal brengen bij de opdrachtgever. Daarom denk ik dat het bijzonder onverstandig is om er op die manier in te treden.

Voorzitter, de tweede vraag gaat over de verhouding tussen de situatie nu en de uiteindelijke situatie, met onder andere de verbindingsweg. En voorzitter, het was niet zo, ook niet in de oorspronkelijke planning, dat de verbindingsweg klaar zou moeten zijn voordat deze werkzaamheden vergund zouden kunnen worden. Er was wel sprake van een koppeling met de Helperzoomtunnel, maar voornamelijk omdat er geen situatie zou moeten ontstaan dat zowel de Esperantokruising dicht was, en er geen Helperzoomtunnel zou zijn en deze werkzaamheden zouden plaatsvinden. Maar dat is niet de huidige situatie, want de Esperantokruising is op dit moment nog gewoon open. Daarom verwachten wij dat dit in verkeerstechnische zin beheersbaar is. Dus het is inderdaad zo dat er uiteindelijk een verbindingsweg is, maar er heeft nooit in de eisen gestaan dat die verbindingsweg al klaar zou moeten zijn voordat de oprit Kempkensberg kon worden afgekoppeld.

Voorzitter, dan de vraag over ...

De VOORZITTER: Moment, moment. De heer Koks.

De heer KOKS (SP): Toch even over die verbindingsweg. Natuurlijk is het zo dat het niet in de opdracht zat dat dit gelijktijdig zou gaan plaatsvinden, maar als de verbindingsweg er zou zijn, dan zou het leed door het wegvallen van die opritten bij de Hereweg beperkt zijn in tijd. Nu weten we niet hoe de planning eruitziet. In principe kan het een jaar, twee jaar, drie jaar, Joost mag weten hoe lang worden. Dat is het punt waar het ons om gaat.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, het tweede punt, dat je dus altijd kijkt naar wat het dan betekent, en of dat dan een situatie is die verkeerstechnisch beheersbaar is, en nu kom ik op het antwoord op de volgende vraag: leidt dit dan tot een forse toename van verkeer en tot grote verkeers- en veiligheidsrisico's? Nou, dat eerste zal denk ik zeker voor veel bewoners kloppen. Dus op sommige plekken rond de Hereweg zal er inderdaad sprake zijn van verkeerstoename en die zal zeker door sommige mensen als fors worden aangemerkt. Maar het is niet ons beeld, en dat hebben wij natuurlijk ook onderzocht, dat dit dan meteen ook leidt tot inbreuk op de veiligheid of tot onveilige situaties. Er is gesimuleerd door de experts van Groningen Bereikbaar om te kijken wat er dan allemaal gebeurt en door hen is beoordeeld dat dit weliswaar tot meer verkeer leidt, maar wel tot een beheersbare situatie. En voor zover dat niet zo is in de praktijk, want in de praktijk zie je natuurlijk pas echt hoe het werkt, en dan kom ik op de vragen die door verschillende fracties zijn gesteld, houden we, dat is met name CAP in dit geval, het ontzettend goed in de gaten. En als we zien dat er echt onbeheersbare en onveilige situaties optreden, dan zullen we daar natuurlijk op ingrijpen en maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat we die verkeersonveilige situaties gaan oplossen.

De VOORZITTER: Mevrouw De Wrede.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel, voorzitter. Dit is eigenlijk een beetje het hele pijnpunt. We gaan de boel monitoren en als dan blijkt dat er verkeersonveilige situaties optreden, dan gaan we de boel oplossen. Dat kan dus niet meer, als de oude ringweg is afgebroken.

En ik wil ook even duidelijk maken dat de wethouder begon met: ja, ik begrijp dat er wat onduidelijkheden zijn en het is fijn dat we die kunnen uitleggen, maar het gaat wat ons betreft helemaal niet om onduidelijkheden. Het is heel erg duidelijk. Er wordt een groot gedeelte van de ringweg, een aantal belangrijke zaken, gesloopt op korte termijn. En dat zorgt ervoor dat het onderliggende wegennetwerk veel zwaarder wordt belast. En veel zwaarder dan verwacht op het moment dat de vergunningen werden afgegeven. En daarom vragen wij u om die vergunningen nu niet af te geven en in te trekken. En u zegt: ja, schade voor de opdrachtgever als we dat nu zo maar even doen. Maar we weten natuurlijk allemaal al lang en breed dat er op de achtergrond al een flinke juridische touwtrekkerij is.

De VOORZITTER: Mevrouw De Wrede, afronden.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Bent u het met mij eens, mijnheer de wethouder dat verkeersveiligheid van onze inwoners niet zomaar even een reden is om vergunningen in te trekken, dan wel niet af te geven? Dat dit een heel zwaarwegende, misschien wel de meest zwaarwegende reden is die je zou kunnen bedenken om vergunningen niet af te geven?

De VOORZITTER: Dank u!

Wethouder DE ROOK: Ja voorzitter, volgens mij is het dat laatste. De crux is, dat mevrouw De Wrede zegt: er ontstaan verkeersonveilige situaties, en ik heb gezegd dat wij dat geanalyseerd hebben en dat onze verwachting niet is dat dit zo is. Daarmee is er dus ook geen reden om op basis daarvan de vergunningen niet te verlenen.

We hebben wel gevraagd naar welke maatregelen er vervolgens nodig zijn. Nou, de maatregel is dan niet: dan gaan we de oprit maar weer openstellen. Maar de maatregelen zijn bijvoorbeeld hoe we dat eerder gedaan hebben. Je kunt verkeerslichten anders afstellen, je kunt bijvoorbeeld straten afsluiten, je kunt met verkeersregelaars gaan werken en zo is er een heel arsenaal aan mogelijkheden die we hebben en die we de afgelopen periode ook hebben ingezet. Als we zien dat er problemen ontstaan, dan proberen we die zo goed mogelijk op te lossen en in de praktijk lukt ons dat tot nu toe gewoon heel goed.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja dank u, voorzitter. In navolging op mevrouw De Wrede die heel erg wees op verkeersveiligheid, dat heb ik ook in mijn betoog gedaan: de wethouder zegt: als blijkt dat het verkeersonveilig is, dan gaan we daarnaar kijken. Nou, we kunnen dan niet meer terug. Want dat deel van die ringweg is gesloopt. Maar dan is er nog een ander aspect en dat is de doorstroming. En ik kan mij voorstellen dat, als op dat traject alles dichtslibt, ook omdat die Helperzoomtunnel niet meer als alternatief kan worden gebruikt, wij wel te maken hebben met verstoppingen. En ja, dan rijdt iedereen misschien 15 km/u en dan is het misschien wel verkeersveiliger, maar dan hebben we een ander probleem en dat is de doorstroming en de bereikbaarheid van de stad.

Wethouder DE ROOK: Voorzitter, zoals ik net in mijn beantwoording aangaf: op het moment dat wij dit soort werkzaamheden vergunnen, dan kijken wij met de experts op basis van de werkzaamheden die gepland staan, in samenhang met alle andere werkzaamheden die op dat moment plaatsvinden en dan kijken wij wat er dan in het verkeerssysteem gebeurt. Dat gaat niet alleen over veiligheid, dat gaat ook over intensiteit en het gaat ook over, wat de heer Sijbolts noemde, doorstroming. Dus dat is goed onderzocht. Daar kijken we naar. Maar ook als het in de praktijk anders uitpakt dan uit het vooronderzoek blijkt, dan hebben wij dus manieren om daar maatregelen voor te treffen. Dus we hebben ons vooronderzoek goed gedaan, maar we houden de vinger aan de pols. Als er problemen optreden, dan gaan we die zo goed mogelijk proberen op te lossen.

Maar voorzitter, ik zeg daar ook bij: wij hebben steeds bij dit project gezegd: het eerlijke verhaal naar de stad en de hele omgeving is dat de verbouw van de zuidelijke ringweg overlast oplevert. En dat gaan wij niet voorkomen. Niet in het oorspronkelijke plan, ook niet nu we met de commissie Hertogh aan de slag zijn. Dat blijft het geval. Dat kan ik dus niet wegnemen, ook niet bij dit punt. We hebben volgens mij steeds gezegd: dit gaat ook tot overlast leiden in de stad. Dat proberen we zoveel mogelijk te voorkomen, maar natuurlijk kan er enige overlast overblijven. Dus dat geldt hier niet anders.

Voorzitter, of het college het ermee eens is dat de veiligheid van weggebruikers boven alles verheven is: ja, daar zijn we het helemaal mee eens en daarom hebben we ons voorbereidende werk denk ik ook zo goed gedaan. Bent u het met ons eens dat het beter is te wachten met in ieder geval de sloop van de oprit Hereweg? Nou, ik heb volgens mij onderbouwd dat ik dat onverstandig vind, vanuit het college. Dit zijn werkzaamheden die noodzakelijk zijn voor voorbereidende werkzaamheden, om de treinvrije periode van februari te halen. Als we die missen, moeten we daar weer op wachten en ik zou zeggen: dat is ook weer een onomkeerbare situatie. En dat alles is nodig, zodat we hopelijk rond deze zomer, heeft de aannemer al gezegd, dat zijn intentie is, te beginnen aan de bouw van de verdiepte ligging. En daarvoor zijn deze werkzaamheden echt noodzakelijk en ik zou het onverstandig vinden als de gemeenteraad daar in die ratio tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op die manier zou treden. Dus ik ontraad de motie. Dank u wel.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts nog.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Ja, ik ben benieuwd of de wethouder een conclusie van mijn fractie deelt. Wij pakken eigenlijk een rijksweg aan. En door de fouten van een aannemer lijkt de gemeente een heleboel problemen op haar bordje te krijgen, en daarmee onze inwoners en onze ondernemers. Bent u dat met mij eens?

Wethouder DE ROOK: Nou ja voorzitter, ik begon mijn woordvoering door te wijzen op het ongemak dat ik bij de raad merk en ook bij het college. En dat is natuurlijk wel een situatie waar we voor een deel inderdaad in zitten. We zitten in een situatie met een project waarvan we hoopten dat het eerder klaar zou zijn dan het nu lijkt en dat heeft heel veel vervelende gevolgen voor heel veel mensen. En is denk ik aan ons de schone taak om ervoor te zorgen dat we zo goed mogelijk en zo snel mogelijk die negatieve consequenties verminderen en wegnemen. En vooral zo snel mogelijk weer aan de slag gaan met de aanpak van de zuidelijke ringweg.

De VOORZITTER: De beraadslagingen zijn beëindigd. Ik stel u voor dat wij overgaan tot het in stemming brengen van de motie. Is er behoefte aan stemverklaringen? De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, de volgorde van de werkwijze is niet goed. Het rapport Hertogh is hierin leidend en dus is eerst de raad aan zet om eventueel waar nodig bij

te sturen en dan pas verder met het project. Dat is een logische volgorde en daarom steunt de PVV deze motie. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik kijk nog even rond. Niet meer? Dan brengen wij de motie in stemming.

De heer PECHLER (Partij voor de Dieren): Voorzitter, het lijkt erop dat mijn stemkastje kapot is. Ik word geacht voor te hebben gestemd.

De VOORZITTER: Ja, ik zie het. Dat had ik al verwacht. Dan is het 11 voor en 34 tegen. De motie is verworpen.

4. Initiatiefvoorstellen (n.v.t.)

5. Ingekomen stukken

De VOORZITTER: We gaan over tot het volgende agendapunt, de ingekomen stukken. De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Ja voorzitter, de brief van de heer Brons over de regionale energietransitie als essentieel onderdeel van een klimaatagenda, zouden wij graag willen doorgeleiden naar een commissie, omdat het in alle commissies wel actueel is, lijkt mij.

De VOORZITTER: Het verzoek wordt gehonoreerd. Het gaat gebeuren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter.

De VOORZITTER: Ik stel u voor om overigens conform te besluiten.

5.a: Ingekomen collegebrieven

Nr. raad	Onderwerp	Ontvangen d.d.	afhandeling	cie. datum
1	Definitief besluit verzelfstandiging, reorganisatie CBK	19-12-2018	Tkn.	
2	Rapportage interimbevindingen 2018 PwC	19-12-2018	Tkn.	
3	Jaarverslag Leerplicht, RMC 2017-2018	19-12-2018	Tkn.	
4	Uitvoering armoedeprojecten 2019	19-12-2018	Tkn.	
5	Stand van zaken uitvoeringsplan Mijraadadvies	19-12-2018	Tkn.	
6	Advies commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg	20-12-2018	via veegcie.	6-2-2019
7	AvA Groningen Airport Eelde	21-12-2018	Tkn.	
8	Verkiezingen in 2019 (Provinciale Staten en algemene besturen Waterschappen)	16-1-2019	Tkn.	
9	Verloop jaarwisseling 2018-2019	16-1-2019	via veegcie.	6-2-2019
10	Beroepschrift instemmingsbesluit Groningenveld 2018-2019	25-1-2019	Tkn.	
11	Budgetplafonds in de jeugdhulp 2019-2020	25-1-2019	Tkn.	

5.b: Ingekomen overige stukken

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
1.	FNV Lokaal	Feliciteatiebrief	4-12-2018	Tkn.
2.	Platform Cultureel Erfgoed Groningen	Brief aan informateur en lijsttrekkers	7-12-2018	Tkn.
3.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Introductie Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers	7-12-2018	Tkn.
4.	Coördinator Platform Groninger Wijken	Brief aan Informateur en verkozen lijsttrekkers van 8 Groningse wijken	11-12-2018	Tkn.
5.	Burger	Inspiratie voor collegeprogramma, eerst het OV plannen	10-12-2018	Tkn.
6.	Milieu adviesraad Haren	Overdrachtsdossier	12-12-2018	Tkn.
7.	Burger	Economische zelfstandigheid migrantenvrouwen, verzoek ongedaan making wegens wetgeverlijke dwaling	13-12-2018	Tkn.
8.	Wijkraden en wijkorganisaties in stadsdeel West	Het belang van gebiedsgericht werken	13-12-2018	Tkn.
9.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Per 1 januari 2019 geïndexeerde bedragen van de (onkosten) vergoeding voor politieke ambtsdragers van gemeenten	13-12-2018	Tkn.
10.	Jongerenombudsman gemeente Groningen	Ontslagaanvraag	20-12-2018	Tkn.
11.	Werkgroep Huisvesting Onderwijs (WHO)	Noodklok onderwijshuisvesting gemeente Groningen	20-12-2018	Tkn.
12.	IZA zorgverzekeraar 2019	Vergoedingenoverzicht	20-12-2018	Tkn.
13.	Platform Groningen Energieneutraal aan raad en formateur gemeente Groningen	Oproep tot samenwerking en aandacht voor de energietransitie	20-12-2018	Tkn.
14.	Gemeente Groningen	Afschrift van brief aan burger met reactie op brief over 'tips voor een bewuster insectenbeheer' (nr. 69 van raad 19 december)	21-12-2018	Tkn.
15.	Dhr. Berends	Ontslagbrief beoogd raadslid Berends (CU) i.v.m. aanvaarding functie wethouder in nieuwe gemeente Noardeast Fryslân	21-12-2018	Tkn.
16.	Gemeente Groningen	Afschrift van antwoord op ingekomen brief burger (nr. 57 van raad 19 december) m.b.t. gebruik biomassa	21-12-2018	Tkn.
17.	Burger	Situatie Hoogkerk	7-1-2019	Tkn.
18.	Stichting OPOS	Herbenoeming leden Raad van Toezicht Stichting OPOS	7-1-2019	Tkn.
19.	Burger	Houtstook Schone Lucht Akkoord 2019 – Uw input hiervoor is nodig	7-1-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
20.	Burger	Positioneren spoorlijn Veendam-Stadskanaal-Emmen-Rheine door spoorgoederenvervoer en grensoverschrijdend reizigersvervoer	7-1-2019	Tkn.
21.	Burger	Luchtvaart 2020 -2050 waar is positionering GAE op het Nationale speelveld?	7-1-2019	Tkn.
22.	Burger	Lessel HSL Zuid voor hogesnelheidslijn Amsterdam-Groningen-Bremen-Hamburg TEN-T missing link	7-1-2019	Tkn.
23.	Burger	Eindhoven-Düsseldorf vergelijkbaar met Groningen-Bremen, met de insteek van Eindhove 'Fernverkehr'	7-1-2019	Tkn.
24.	Burger	Hondenshows 1, 2 en 3 maart	7-1-2019	Tkn.
25.	SNN	Uitkomsten bestuurlijk overleg MIRT 2018	7-1-2019	Tkn.
26.	Ministerie Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Koninklijk Besluit eervol ontslag burgemeester den Oudsten	7-1-2019	Tkn.
27.	GS Provincie Groningen	Financieel toezicht 2019	7-1-2019	Tkn.
28.	Burger	Overeenkomst (bestek/eisen) Ringweg Zuid A7/N7/A28 a 3060 kantjes A4	7-1-2019	Tkn.
29.	Burger	Opiniestuk voor raad en college	8-1-2019	Tkn.
30.	Wethouder van der Schaaf	Minister Ollongren en gemeente Groningen sluiten woondeal	9-1-2019	Tkn.
31.	VNG	Kandidaatstelling VNG bestuur, commissies en colleges	10-1-2019	Tkn.
32.	Burger	Tip, mocht je de zuidelijke tunnelbuis alleen bouwen	10-1-2019	Tkn.
33.	Bestuur Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg	Verzoek om zienswijzen raad op drie voorstellen over jeugdhulp.	10-1-2019	<i>Via cie. O&W 13-2-19 met advies (brief) van college</i>
34.	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Gefeliciteerd met uw verkiezing	11-1-2019	Tkn.
35.	Diverse Omwonenden	Binnenterrein Pythagorascomplex, verzoek tot wijziging bestemmingsplan	11-1-2019	Tkn.
36.	Veiligheidsregio Groningen	Afschrift informatiebrief containerincident aan Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Groningen	11-1-2019	Tkn.
37.	Netwerk Right to Challenge	Routepanner Right to Challenge	14-1-2019	Tkn.
38.	Gemeente Meierijstad	Motie Kinderpardon aangenomen	14-1-2019	Tkn.
39.	Gedeputeerde Staten Provincie Groningen	Goedkeuring raadsbesluit 26 september 2018	15-1-2019	Tkn.
40.	Regio Groningen	Afschrift van Kamerbrief schadeafhandeling en versterking	14-1-2019	Tkn.
41.	Burger	Over constructie beton-wapening-stempeling-kabels-leidingen	16-1-2019	Tkn.

Nr.	Afzender	Onderwerp	Dagmail d.d.	Advies/afhandeling
42.	Burger	Moties marktordening spoor: Zwolle-Groningen/Leeuwarden onder regionaal regie	16-1-2019	Tkn.
43.	Burger	Afschrift van brief aan het college van B&W m.b.t. Winkelcentrum Overwinningplein	17-1-2019	Tkn.
44.	Burger	Bijeenkomst a.s. woensdag 23 januari om 10.00 uur in keten Ringweg voor de Sybrandus Strating MTS Muntinglaan	18-1-2019	Tkn.
45.	Duurzame Korreweg wijk	Waarom is ons gas zo duur?	21-1-2019	Tkn.
46.	Burger	Afschrift van brief aan gemeente Groningen m.b.t. huisnummering	21-1-2019	Tkn.
47.	Burger	Afschriften van klachten sigarettensmokeer Willem Alexander Sportcomplex en rookgebied Paddepoel Winkelcentrum	22-1-2019	Tkn.
48.	Burger	Rotonde Vondell aan fietspad een met rotonde zwart-rood asfalt	22-1-2019	Tkn.
49.	Let's Talk About Tech	5G Space Appeal	22-1-2019	Tkn.
50.	Waterschap Hunze en Aa's	Het nieuwste bulletin Klimaatadaptatie	22-1-2019	Tkn.
51.	Gemeente Groningen en manager Winkelcentrum Paddepoel	Afschriften van beantwoording burger n.a.v. klachten sigarettensmokeer (zie nr. 47)	24-1-2019	Tkn.
52.	Burger	Massaal bezochte Startavond Wijkvernieuwing Beijum op 18 januari 2019; geen inspraak en geen participatietoets	24-1-2019	Tkn.
53.	Burger	Regionale Energietransitie regio's, Klimaatbeleid of klimaattype	25-1-2019	Tkn.
54.	Groningen Verdient Beter	Deskundigheid bouw Ring Zuid Groningen	28-1-2019	Tkn.
55.	Burger	Salamitactiek rond de ringweg	28-1-2019	Tkn.
56.	Burger	Overlast Antillenstraat	28-1-2019	Ter afhandeling college
57.	Burger	Bouwplan Rijkstraatweg te Glimmen	28-1-2019	Ter afhandeling college
58.	Nederlands Centrum Jeugdgezondheid	Alliantie kinderarmoede	29-1-2019	Tkn.
59.	Burger	Wie geeft schriftelijke opdracht Ring Zuid?	29-1-2019	Tkn.
60.	Burger	Tel cijfers van ring met Europaweg	29-1-2019	Tkn.

6. Conformstukken

De VOORZITTER: Dan gaan we naar de conformstukken. Is er behoefte aan stemverklaringen rondom de conformstukken die op de agenda staan? De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dank u wel, voorzitter. Blijkbaar is er een verkeerde btw-berekening gemaakt, waardoor het kredietbedrag 30% hoger uitgevallen is. Voorzitter, een en ander is dus optimistisch berekend. De vraag aan het college is: moeten we ons zorgen maken over de andere projecten, waar soortgelijke kredieten aan ten grondslag liggen? Dat zou kwalijk zijn. Wat gaat het college doen om herhaling in de toekomst te voorkomen? Graag een reactie van het college.

De VOORZITTER: Maar die krijgt u niet, want dit zijn conformstukken. Op een ander moment kunt u altijd een reactie vragen, maar het gaat nu om een stemverklaring.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dan laat ik het hier even bij, voorzitter. Maar het statement is gemaakt.

De VOORZITTER: Akkoord, prima. Zo is het. Daar kan ik ook niks meer aan doen. Verder nog stemverklaringen? Niet? Dan gaat het om de volgende stukken:

6.a: Ontslag jongerenombudsman (raadsvoorstel 17 jan 2019, 2370-2019)

6.b: Aanvullend krediet nieuwbouw Harm Buitenplein (raadsvoorstel 19 dec 2018, 72790-2018)

6.c: Media-aanwijzing lokale omroep OOG 2019 (raadsvoorstel 19 dec 2018, 72774-2018)

6.d: Deelname experiment verkiezingen (raadsvoorstel 16 jan 2019, 6472-2019)

De VOORZITTER: Ik stel u voor om in één keer conform te besluiten. Dank u.

7. 1-minuutinterventies (n.v.t.)

8. Discussiestukken

8.a: Motie Vreemd aan de orde van de dag

De VOORZITTER: Dan gaan we naar het laatste agendapunt en dat is de motie Vreemd. Mevrouw De Wrede heeft het woord.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter, dank u wel. Gisteren mocht ik een gastles verzorgen over jagers en boeren aan de groep van mijn middelste; kinderen rond de negen jaar. Het was 13.00 uur 's middags en dan hebben ze hun beste tijd wel gehad, dus ik probeerde het een beetje interactief te maken. Ik vroeg ze op te schrijven hoeveel kippen, koeien, schapen en varkens zij dachten dat er op de hele wereld leefden en hoeveel wolven en leeuwen er nog bestonden. Dit in het licht van het bestaan van de moderne mens, zo'n ruim 150.000 jaar, en het feit dat wij als moderne mens nog maar zo'n 15.000 jaar geleden zijn gestopt met ons jagers- en verzamelaarsbestaan en zijn begonnen met akkerbouw en veeteelt. Nou, ik zal u niet vragen om dat op te schrijven. Wij hebben wereldwijd nu zo'n 25 miljard kippen. Van runderen, varkens en schapen hebben we ongeveer 1 miljard van ieder. En dit tegenover in totaal 200.000 wolven en 40.000 overgebleven leeuwen. De aarde die op het moment van settelen van de mens nog grotendeels ongerept was, heeft nu nog ongeveer 10% ongerepte wildernis over. Er zijn natuurlijk meerdere oorzaken, maar het houden van vee heeft altijd heel veel land gekost. En water. Het biefstukje spant daarbij de kroon. 100 g rundvlees kost ongeveer 1500 l water. Daarmee schijnt de stelling dat een maand niet douchen evenveel water oplevert als het niet eten van een ons rundvlees, te kloppen.

(Losse opmerking van iemand: Nou, dan doe ik dat wel.

De VOORZITTER: Gaat u verder.

Mevrouw DE WREDE (Partij voor de Dieren): Ja. Ik was even met stomheid geslagen, voorzitter.

Kijk je mondiaal naar de belangrijkste oorzaken van ernstige milieuproblemen, dan verschijnt de veehouderij steeds in de top 2 of top 3. Dan gaat het om overbegrazing, zoetwatertekorten, biodiversiteitsverlies, klimaatverandering en dan hebben we het nog niet over de gezondheidsrisico's van vlees eten gehad. En bovendien niet over de miljarden dieren die wij veroordelen tot een kort en ellendig leven. Ik kom aan het eind.

De rapporten over de wenselijkheid van het eten van minder vlees buitelen over elkaar heen. Nog steeds is het voor mensen moeilijk te accepteren dat je van alles kunt willen met elektrische auto's en dergelijke dingen, maar dat de milieueffecten van minder vlees eten en andere dierlijke producten, veel groter zijn. Dat wat je in je lijf gestopt, komt heel dichtbij. Het komt dichterbij dan de auto waarin je rijdt, de energie die je verbruikt in het huis waarin je woont. Daarom is het misschien wel moeilijker om dat stukje gedrag te veranderen. Wij van de Partij voor de Dieren en van Student en Stad willen daarom graag helpen. Daarom dienen wij deze motie over een week zonder vlees graag in, om mensen kennis te laten maken met de afwezigheid van vlees en vooral hoe lekker eten is waar geen dode dieren in verwerkt zijn.

Motie 2: Week zonder vlees (PvdD, Student en Stad)

De raad van de gemeente Groningen, in vergadering bijeen op 29 januari 2019, constaterende dat:

- de consumptie van dierlijke eiwitten een grote bijdrage levert aan klimaatverandering, ontbossing en dierenleed;
- verschillende wetenschappelijke onderzoeken een directe link aantonen tussen dierlijke eiwitconsumptie en welvaartsziekten zoals hart- en vaatziekten;

overwegende dat:

- de gemeente Groningen een voorbeeldfunctie heeft en een leidende rol in het promoten van een gezonde levensstijl van haar inwoners in het kader van healthy ageing;
- de gemeente Groningen een voorbeeldfunctie heeft in het promoten van een duurzame en klimaatvriendelijk samenleving;

voorts overwegende dat:

- van 11 t/m 17 maart wederom de nationale week zonder vlees wordt georganiseerd;
- de campagne vorig jaar een groot succes was waaraan vele grote bedrijven, instanties, individuele personen en lokale overheden meededen;
- gedragsverandering daadwerkelijk wordt aangetoond doordat 47% van de deelnemers uit 2018 aangeeft na zes maanden nog steeds structureel minder vlees te eten;

verzoekt het college:

- de gemeente Groningen vanaf 2019 deel te laten nemen aan de Nationale week zonder vlees en dit actief te promoten op sociale media;
- volgens de uitgangspunten van de Nationale week zonder vlees geen vlees of vis te serveren in de restaurants en kantines van gemeentelijke gebouwen in de week van 11 t/m 17 maart;

en gaat over tot de orde van de dag.

De VOORZITTER: De heer Duit.

De heer DUIT (Student en Stad): En voorzitter, omdat we toch nog even moeten wachten op het kopiëren van de motie en het uitdelen van een motie, wil ik bij dezen ook graag mededelen dat wij, omdat wij deze motie natuurlijk ook steunen, tijdens de week zonder vlees in recepten zullen voorzien via onze website, zodat mensen actief kunnen deelnemen.

De VOORZITTER: Ik dank u wel. Een korte reactie vanuit de raad? De heer Brandenburg.

De heer BRANDENBARG (SP): Voorzitter, mijn fractie vindt ook dat instellingen met een grote inkoopmacht hun verantwoordelijkheid dienen te nemen voor een beter milieu en klimaat, bijvoorbeeld bij de inkoop of door hun macht aan te wenden om het productieproces te beïnvloeden. Maar een actie gericht op veranderen van consumentengedrag, steunt mijn fractie niet. Wij werken niet mee aan het hooghouden van de illusie dat er sprake kan zijn van moreel consumentisme in dit economische systeem. Dat bestaat niet, maar het breekt ook elke beweging voor elke verandering. Wij zullen dus tegenstemmen.

De VOORZITTER: De heer Loopstra.

De heer LOOPSTRA (PvdA): Dank u, voorzitter. De Partij-van-de-Arbeid-fractie is ook van mening dat het goed is dat wij met zijn allen wat minder vlees gaan eten. Maar om ambtenaren op te leggen dat ze een week lang geen vlees mogen eten in de kantines, dat vinden wij onjuist. Niet goed. We kunnen bullet 1 van de motie wel steunen: maak mensen bewust, met voorlichting. Maar dit is gewoon iets opleggen en daar is mijn fractie niet voor. Dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Folkerts.

Mevrouw FOLKERTS (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. We delen uiteraard het doel van deze motie. We moeten toe naar een vermindering van de consumptie van dierlijke eiwitten en de gemeente heeft daar zeker een voorbeeldfunctie in. Wij zullen deze motie dan ook steunen. We willen daar wel bij opmerken dat we uiteindelijk toe moeten naar een structurele toevoeging van meer keus, dus het makkelijker kunnen kiezen voor plantaardige alternatieven en dat we dit niet moeten gaan framen als het wegnemen van een keus of het verminderen van keuzes. Volgens mij komen we dan een heel eind met zijn allen.

De VOORZITTER: De heer Sijbolts.

De heer SIJBOLTS (Stad en Ommeland): Dank u wel, voorzitter. Eigenlijk sluit mijn woordvoering voor een groot deel aan bij die van de heer Loopstra van de Partij van de Arbeid. Voorlichting en de campagne, ook via sociale media, juichen wij toe. Alleen is het tweede verzoekpunt feitelijk onjuist, want het staat niet op de website van de Nationale week zonder vlees. Die beoogt juist om ook binnen gemeentelijke kantines en restaurants het aanbod van vegetarisch eten en eventueel eiwitvrij, zoals de Partij voor de Dieren beoogt, te vergroten. Er staat nergens dat verplicht moet worden dat de gemeente de gemeentelijke kantines, restaurants, verplicht om geen vlees of vis te serveren. Wij zullen deze motie daarom niet steunen.

De VOORZITTER: De heer Van Kesteren.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Voorzitter, ik wou het graag bij een stemverklaring houden, want een maidenspeech wil ik ga voor een later tijdstip bewaren. Is dat goed?

De VOORZITTER: Nou ja, maar u mag wat mij betreft

De heer VAN KESTEREN (PVV): Dit wordt een stemverklaring.

De VOORZITTER: Dat is helemaal goed. Maar u kent het kenmerk van een stemverklaring, hè? Uiterst kort.

De heer VAN KESTEREN (PVV): Voorzitter, dergelijke voorstellen beginnen meestal heel onschuldig met een week. Daarna voor een maand en voordat je het weet, voorzitter, voor altijd. Er zijn grenzen.

De VOORZITTER: Ja, u raakt ...

De heer VAN KESTEREN (PVV): De Partij voor de Vrijheid hecht heel erg aan de vrijheid, dus zullen wij deze motie echt niet steunen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Anderen nog? De heer Benjamins.

De heer BENJAMINS (D66): Voorzitter, dank u wel. Ik sluit mij korthedshalve ook aan bij de stemverklaring van de heer Loopstra en wil nog benadrukken dat de partij D66 staat voor keuzevrijheid. Dank u.

De VOORZITTER: Mevrouw Woldhuis.

Mevrouw WOLDHUIS (100% Groningen): Ja dank u wel, voorzitter. Een mooie motie van de Partij voor de Dieren. Goed dat ze op lokaal niveau proberen het verschil te maken. Dat kunnen wij ondersteunen. Het eerste punt, daar staan we sowieso achter en het tweede punt, daar zijn we ook voor. En mocht iemand toch vlees willen eten, dan kan die altijd nog een broodje ham en kaas meenemen, toch? Dat is volgens mij altijd de keuzevrijheid.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Jacobs.

Mevrouw JACOBS-SETZ (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ook de VVD hecht aan de keuzevrijheid en vindt in ieder geval dat eenieder een keuze moeten hebben om datgene tot zich te nemen wat hij zelf wil, ook in deze week. En het lijkt ons in ieder geval niet onze plaats dat wij hier met elkaar gaan bepalen dat alle ambtenaren geen vlees mogen eten in die week, maar dat we zelf kiezen wat we gaan doen. Wij zullen deze motie niet steunen.

De VOORZITTER: De laatste opmerking is voor het college.

Wethouder GIJSBERTSEN: Dank u wel, voorzitter. De indieners van de motie hebben zelf al aangegeven dat, als het gaat om duurzame voedselvoorziening en gezondheid, ook het college zich daar hard voor maakt. Het is nu al zo dat onze aanbieders extra aandacht besteden in de catering aan vervangende

producten voor vis en vlees. Dat doen ze extra in weken zoals deze. Op het moment dat u zegt: ik doe er nog een tandje bij, dan laat ik het oordeel daarover aan de raad.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik stel voor dat wij een motie in stemming brengen. Ik beschouw al uw bijdrage eigenlijk ook als een onmiddellijke stemverklaring. Gaat uw gang, de stemming is open. Mijnheer Pechler, wat gaat het worden?

De heer PECHLER (Partij voor de Dieren): Ik vind het een fantastische motie en ik stem graag voor.

De VOORZITTER: Dan is het 17 voor, 28 tegen. De motie is verworpen.

9. Sluiting

De VOORZITTER: Dit was het laatste punt van deze vergadering. De vergadering is gesloten.

(Sluiting 17.53 uur)